

In memoriam, Ferran Royo Pla (1969-2016)

E. LAGUNA¹ & R. SENAR²

¹ Generalitat Valenciana, Centre per a la Investigació i Experimentació Forestal, Servei de Vida Silvestre, av. Comarques del País Valencià, 114, ES-46930 Quart de Poblet, València, Espanya

² Associació Nerium Grup Botànic, Jardí Botànic, Universitat de València, c. Quart, 80, ES-46008 València, Espanya

E-mail: laguna_emi@gva.es/romasenar@neriumgb.com

A les acaballes de febrer de 2016 ha faltat el biòleg Ferran Royo Pla, un dels últims dipositaris de l'herència científica de l'escola florística i fitosociològica de parla catalana, i principal impulsor de l'estudi de les plantes vasculares de les terres baixes de l'extrem SE de Tarragona i NE de Castelló als darrers anys. Nascut el 1969 a Santa Bàrbara (Tarragona) va mostrar un interès creixent pel coneixement de les plantes vasculares i els fongs, publicant diversos treballs que culminaren amb l'elaboració de la seua tesi doctoral *Flora i vegetació de les planes i serres litorals compreses entre el riu Ebro i la serra d'Irta*, feta sota la direcció dels doctors Lluís de Torres Espuny i Ramon M. Masalles Saumell, i llegida l'any 2006. Aquest treball va incloure la descripció de nombroses comunitats vegetals i la troballa d'un ample grup de localitats novedoses per a espècies no citades adés al territori abastit; al temps que es finalitzava la seua redacció es va fer el descobriment de més relleu, de la població relictica de *Ramonda myconi* a la Serra del Montsià.

Ferran Royo va treballar com a professor d'ensenyament de les ciències naturals a l'IES Joan Corominas de Benicarló, traslladant la seua residència a Vinaròs i participant de la vitalitat creixent del grup de naturalistes del Baix Maestrat, però sense perdre el contacte continu amb les comarques de les terres baixes de l'Ebre. A mitjans de la passada dècada, junt amb un ample grup d'especialistes i aficionats a l'estudi de diferents vessants de la natura, va participar en la creació del «Grup de Recerca Científica Terres

de l'Ebre», amb la voluntat d'augmentar el coneixement sobre la flora, fauna i gea del SE de Tarragona i el NE de Castelló. Començaren aleshores diversos projectes amb vocació de difusió del coneixement, fruit dels quals va ser l'edició entre 2008 i 2010 dels

Ferran Royo l'any 2011, participant a les Xerrades de Divulgació Científica del Parc Natural dels Ports. Imatge facilitada per l'arxiu fotogràfic del Centre de Documentació de l'esmentat Parc Natural.

tres volums de la seua obra més coneguda, *Flora del Port*. Aquesta és sense dubte una de les obres botàniques més completes mai fetes sobre cap territori de parla catalana, amb una acurada barreja de rigor científic i llenguatge tècnic divulgatiu, ben accessible per als aficionats al coneixement de les plantes silvestres. El treball va abastir l'ample territori del massís dels Ports de Tortosa i Beseit, afegint-ne fitxes i il·lustracions per a totes les espècies de flora vascular, adobades sàviament amb una notable càrrega d'informació etnobotànica i etnogràfica. Per a moltes de les espècies, a banda dels noms populars recollits a la zona d'estudi, es van afegir comentaris relatius als seus usos i tradicions, i fins i tot al llenguatge local mitjançant frases fetes i refranys. A diferència d'altres moltes obres botàniques, *Plantes del Port* establia contínuament una clara connexió entre el món de les plantes i el de les realitats naturals i socials que les envoltaven, rescatant a més un ample grup de vocables i d'expressions exclusives de la parla tortosina, comuna a les comarques de les planes baixes de l'Ebre i el NE de Castelló. De fet, l'interès de Ferran per la reivindicació de la vàlua lingüística d'aquesta varietat dialectal del Català Occidental ja va estar ben present fins i tot al títol de la seua tesi doctoral, substituint-ne el nom del riu Ebre pel més comú encara usat per molta de la gent major de la zona: Ebro o fins i tot «lo Ebro».

Poc amant del protagonisme, Ferran era ben conegut pel seu interès per a compartir la redacció i difusió dels treballs amb un grup de col·laboradors el més ample possible. Tant al Grup de Recerca Científica Terres de l'Ebre com al de naturalistes del NE de Castelló afegits a l'esperit de la revista *Toll Negre*, la majoria de les seues publicacions van ser obres col·lectives amb un notable grup de coautors, fugint sovint d'aparèixer com a autor principal, tot i que haguera comandat de vegades la redacció i/o fóra, amb diferència, l'expert més notable que hi aparegués. Només trobem algun article seu en solitari als seus primers treballs previs a la tesi, i altres posteriors centrats als resultats fitosociològics del treball doctoral, la majoria dels quals han estat malauradament inèdits a la vista de les regles del corresponent Codi Internacional de Nomenclatura, que obliga a publicar-los en revistes. Ferran va formar part del comitè assessor de la desapareguda revista *Toll Negre*, que d'haver continuat editant-se

ens haguera premiat amb noves entregues de les seues propostes fitosociològiques, inicialment recollides a l'esmentada tesi.

Com ja es va destacar a la ressenya feta al Portal de BIOC Biologia de la Conservació de Plantes en faltar Ferran Royo (http://bioc.org.es/bioc/index.php?option=com_content&view=article&id=922:ha-mort-ferran-royo&catid=1:latest&Itemid=62), ell mateix es va definir com «un pagès que fa de professor». Era doncs, només una petita mostra de la humilitat que transmetia sovint amb el seu tracte. El seu esperit, despert i preocupat per la divulgació del coneixement del món vegetal i del medi natural en general, el va dur a col·laborar nombroses vegades amb programes radiofònics i de televisió en matèria mediambiental, sent freqüent sobretot la seua aparició en el desaparegut *Medi Ambient* de la cadena valenciana Punt 2. Tampoc es negava mai a impartir conferències al llarg de totes les comarques on va desenvolupar la seua tasca investigadora. A les terres de les planes meridionals de l'Ebre, on era ben reconegut com a «planer» o natiu del terreny, va protagonitzar moltes presentacions i xarrades naturalístiques per a tot tipus de públic.

A banda del seu interès per la flora vascular i la vegetació, Ferran Royo va mostrar particular afició per la micologia, sent un dels autors del llibre coordinat per Manolo Arrufat *Bolets del Port. Maestrat, Matarranya, Terres de l'Ebre*, editat també pel mateix Grup de Recerca Científica. Com a continuació d'aquell treball, Arrufat i Royo van preparar un segon volum recentment editat i presentat aleshores com obra pòstuma de Ferran, *Bolets del Port II*.

Potser l'expressió «pensa globalment i actua localment» defineix millor que cap altra el pensament de Ferran Royo. Pels qui el vam conèixer, la seua pèrdua no és només la desaparició d'un excel·lent botànic i naturalista, o la d'un company i amic, sinó la d'un incansable transmissor de la il·lusió per l'estudi, coneixement, defensa i divulgació de la natura.

AGRAÏMENTS

A l'equip de gestió del Parc Natural dels Ports, i particularment a R. Balada i S. Mulet, per facilitar-nos la il·lustració que acompanya aquesta nota necrològica.